

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W LELISIE
W 2020 ROKU**

SPIS TREŚCI

I. OGÓLNE INFORMACJE	3
1.1 Działania Ośrodka Pomocy Społecznej (OPS) w Lelisie.....	4
1.2 Podział geograficzny i charakterystyka mieszkańców Gminy Lelis.....	5
1.3 Realizacja pracy socjalnej.....	5
1.4 Świadczenia pieniężne i w naturze z pomocy społecznej.....	10
II. ZADANIA WŁASNE GMINY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ REALIZOWANE PRZEZ OPS LELIS	11
2.1 Zadania obowiązkowe	12
2.1.1 Zasiłki stałe	12
2.1.2 Zasiłki okresowe	12
2.1.3 Zasiłki celowe	12
2.1.4 Schronienie dla osób bezdomnych	12
2.1.5 Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.....	13
2.1.6 Składka na ubezpieczenie zdrowotne	13
2.1.7 Usługi opiekuńcze	14
2.2 Zadania fakultatywne (realizowane w zależności od posiadanych środków)	14
2.2.1 Zasiłki celowe specjalne.....	14
III. ZADANIA Z ZAKRESU SYSTEMU ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH, ŚWIADCZEŃ ALIMENTACYJNYCH I ŚWIADCZEŃ WYCHOWAWCZYCH.....	15
3.1 Realizacja zadań z ustawy o świadczeniach rodzinnych.....	15
3.1.1. Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego.....	15
3.1.2 Świadczenia opiekuńcze	19
3.1.3 Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	22
3.1.4 Świadczenie rodzicielskie	22
3.1.5 Realizacja zadań z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.....	23
3.1.6 Składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne	24
3.2 Realizacja zadań z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	25
IV. REALIZACJA RZĄDOWYCH PROGRAMÓW Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ.....	29
4.1 Program „Posiłek w szkole i w domu”	29
4.2 Program „Dobry start”	32
4.3 Zadania z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.....	33
4.4 Program „Czyste Powietrze”.....	34
4.5 Karta Dużej Rodziny.....	35
V. GMINNE PROGRAMY Z ZAKRESU INTEGRACJI SPOŁECZNEJ.....	36
5.1 Leliska Karta Seniora.....	36
5.2 Rodzina Trzy Plus.....	36
5.3 Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie – kontynuacja.....	37
VI. WNIOSKI I PLAN PRACY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W 2021 R.....	38

I. OGÓLNE INFORMACJE

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lelisie przedstawia sprawozdanie ukazujące działania realizowane w 2020 roku.

Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej oraz zakres zadań przypisanych Ośrodkowi do realizacji określają m.in. następujące ustawy:

- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2020 r., poz. 1876)
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy (Dz. U. z 2020 r., poz. 821)
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r., poz. 2407)
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 111)
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r., poz. 808)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218)
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r., poz.1409)
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 176)
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 426)
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057)
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r., poz. 685)
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r., poz. 1297)
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329)
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r., poz. 1348)
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r., poz. 1327)
- •ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277)

Zadaniem OPS jest efektywne i skuteczne udzielanie wsparcia mieszkańcom Gminy Lelis, poprzez, możliwie najwyższej jakości świadczonych usług oraz ustalenie i kierowanie adekwatnych form wsparcia będących odpowiedzią na rzeczywiste potrzeby mieszkańców Gminy.

W 2020 roku Ośrodek, w efektywny sposób, wykorzystywał pozyskane środki zewnętrzne, rozszerzając ofertę wsparcia, wdrażając nowatorskie, zindywidualizowane wsparcie.

1.1 Podział geograficzny i charakterystyka mieszkańców Gminy Lelis

Gmina Lelis położona jest w południowo - wschodniej części województwa mazowieckiego, w centralnej części powiatu ostrołęckiego. Zajmuje obszar 197 km², co stanowi 0,6% powierzchni województwa mazowieckiego, 9,4% powierzchni powiatu. Odległość gminnej miejscowości Lelis od miasta powiatowego Ostrołęka wynosi 12 km, natomiast od stolicy województwa mazowieckiego-Warszawy-130 km. Liczba mieszkańców na 31.12.2020r. Wynosiła 9 781 w tym 4 833 kobiet i 4 948 mężczyzn, co stanowi 10,9% ludności powiatu.

Średni wiek mieszkańców Gminy wynosi 36,6 lat i jest znacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa mazowieckiego oraz znacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. 64,1% mieszkańców gminy Lelis jest w wieku produkcyjnym, 22,4% w wieku przedprodukcyjnym, a 13,5% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. W skład gminy wchodzi 23 sołectwa tj. Aleksandrowo, Białobiel, Dąbrówka, Długi Kąt, Durlasy, Gąski, Gnaty, Gibalka, Kurpiewskie, Lelis, Łęg Przedmiejski, Łęg Starościński-Walery, Łęg Starościński, Łodziska, Nasiadki, Obierwia, Olszewka, Płoszyce, Siemnocha, Szafarnia, Szafarczyka, Szkwa, Szwendrowy Most.

Gmina Lelis jest typową rolniczą Gminą, na terenie której prowadzone są wyspecjalizowane gospodarstwa rolne - zorientowane na chów bydła mlecznego.

Z danych z 2019r. wynika że z 65,7% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Lelis pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 12,5% w przemyśle i budownictwie, a 8,9% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrołęce pokazują, że z 2020 roku liczba osób zarejestrowanych bezrobotnych z terenu Gminy Lelis wynosiła 434 w tym 243 kobiet, co stanowiło 7,78 % w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych. W porównaniu do roku 2019 liczba osób zarejestrowanych w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy wzrosła o 65 osób w tym o 37 kobiet, co stanowiło wzrost o 0,5% w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w PUP.

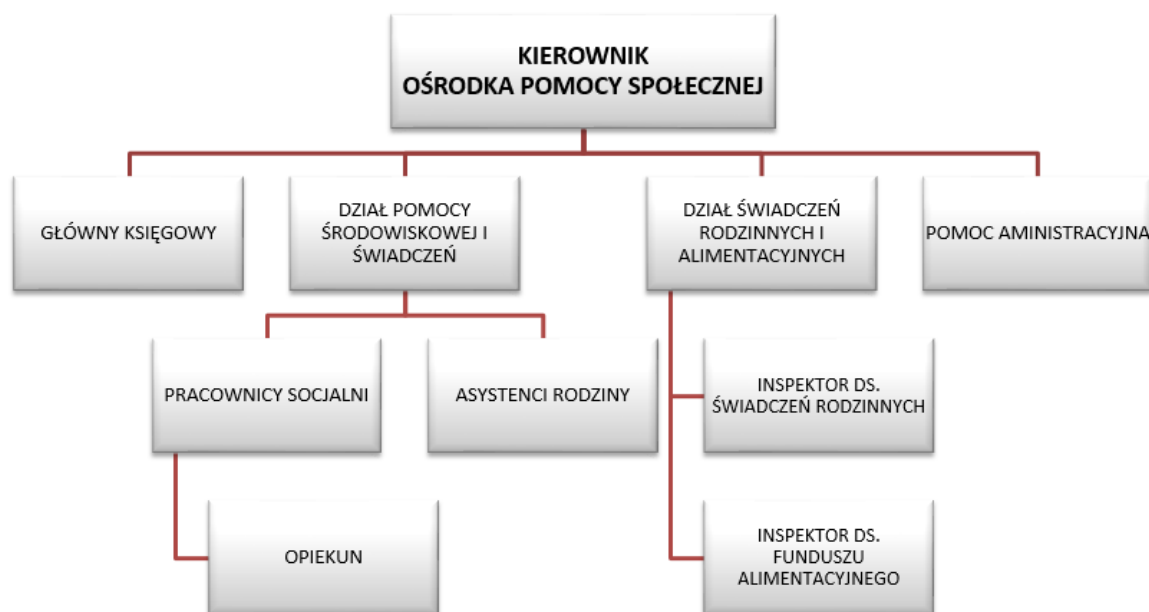
Podkreślić należy, iż rodzaj, forma i rozmiar świadczeń były odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, zgodnie z celami i możliwościami pomocy społecznej.

Obowiązkiem osób korzystających ze wsparcia jest ich współudział w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej. Zmusza to niekiedy osoby ubiegające się o świadczenia do zmiany postawy z biernej i roszczeniowej, na postawę aktywną w rozwiązywaniu własnych problemów.

Szczegółowy zakres zadań własnych i zleconych gminie określa art. 17 i 18 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Teren Gminy Lelis w 2020r. ze względu na potrzeby pomocy społecznej, podzielony był na 4 rejonu opiekuńcze, w których pracowało 5 pracowników socjalnych. Ze względu na usprawiedliwioną nieobecność w pracy 3 pracowników socjalnych, na przestrzeni 12 miesięcy, przez 7 miesięcy rejonu obsługiwało 2 pracowników socjalnych a przez 4 miesiące 3 pracowników socjalnych.

1.2 Struktura organizacyjna Ośrodka Pomocy Społecznej

Potrzeby profesjonalnej kadry OPS, świadczącej wsparcie, podlegają różnym formom doskonalenia zawodowego poprzez udział w szkoleniach, doksztalcaniu i samokształceniu. Pracownicy Ośrodka dołożyli wszelkich starań, aby sprostać wyzwaniom związanym z pojawieniem się stanu epidemii w naszym kraju. Mimo problemów wynikających ze skutkami przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się wirusa COVID-19 i problemów kadrowych (usprawiedliwione nieobecności w pracy pracowników) wszystkie świadczenia zostały wypłacone w terminie lub przed terminem, tuż po otrzymaniu dotacji z budżetu państwa.

1.3 Realizacja pracy socjalnej

Najważniejszym zadaniem pomocy społecznej jest praca socjalna rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi, która jest obowiązkowym zadaniem własnym gminy, prowadzona przez pracowników socjalnych.

Art. 119 ust.1 pkt.1 ustawy o pomocy społecznej stanowi, iż praca socjalna jest jednym z podstawowych obowiązków pracownika socjalnego. Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby i rodziny zwracającej się o pomoc oraz na podstawie wywiadu środowiskowego opracowanie diagnozy, służącej do skonstruowania długofalowego planu pracy z osobą/rodziną.

W 2020 roku pracownicy socjalni prowadzili działania z zakresu pracy socjalnej wobec:

Tabela przedstawia informację nt. pracy socjalnej:

Lp.	Działania podejmowane z zakresu pracy socjalnej	2019 rok	2020 rok
1.	Ilość rodzin	107	130
2.	Liczba osób w tych rodzinach	288	263

Źródło: Opracowanie własne.

Pracownicy socjalni podejmują działania w tych obszarach funkcjonowania, gdzie osoba/rodzina napotyka trudności, których nie jest w stanie samodzielnie pokonać i wymaga wsparcia np. w środowisku społecznym, prowadzeniu gospodarstwa domowego w realizowaniu funkcji opiekuńczo- wychowawczej, uzyskaniu zatrudnienia, poprawy stanu zdrowia, itp. Praca socjalna może być prowadzona m. in. w oparciu o tzw. kontrakt socjalny, który jest sposobem określania współdziałania osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Kontrakt jest zawierany i realizowany przez pracownika socjalnego oraz osobę (lub osoby z rodziny) deklarującą wolę udziału w przezwyciężaniu własnych trudności. Zawiera m. in diagnozę sytuacji, cele wspólnej pracy oraz działania, które mają w konsekwencji doprowadzić do osiągnięcia założonych wspólnie efektów. Ideą kontraktu socjalnego jest motywowanie obu stron umowy do podejmowania wspólnych, celowych, planowanych i usystematyzowanych działań na rzecz poprawy sytuacji życiowej klienta pomocy społecznej.

Tabela przedstawia działania z zakresu pracy socjalnej podejmowane przez pracowników socjalnych w 2020r. dotyczyły m. in.:

Poradnictwa dotyczącego m. in	Kierowanie do:	Udzielanie pomocy w :
• ustalenia stopnia niepełnosprawności, • zmiany stopnia niepełnosprawności, • potrzeby zarejestrowania się w urzędzie pracy, • racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, • możliwości ubiegania się o pomoc, • wsparcie z innych instytucji,	• Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, • Orzecznika ZUS, KRUS, • Poradni Leczenia Uzależnień, • Powiatowego Urzędu Pracy, • Punktu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Nieodpłatnego	• załatwianiu spraw urzędowych • skierowaniu dzieci na kolonie, • umieszczaniu w domu pomocy społecznej, rodzinnym domu opieki i innych, • uzyskaniu odpowiednich dokumentów z ZUS-u i innych instytucji, • nawiązaniu kontaktów sąsiedzkich, społecznych, • rozwiązywaniu konfliktów

Poradnictwa dotyczącego m. in	Kierowanie do:	Udzielanie pomocy w :
• alimentów, • świadczeń rentowych i emerytalnych, • możliwości otrzymania dodatku mieszkaniowego, • wykonywania władzy rodzicielskiej, • organizacji społecznych, pozarządowych.	Poradnictwa Obywatelskiego, • organizacji społecznych, pozarządowych, • stowarzyszeń, • organizacji kościelnych w celu otrzymania pomocy rzeczowej,	rodzinnych lub nawiązywaniu kontaktów z rodziną, • załatwianiu wizyty lekarza, zabiegów medycznych, • wsparcia prawnego, pedagogicznego, psychologicznego.

Ponadto działania z zakresu pracy socjalnej podejmowane przez pracowników socjalnych w 2020r. dotyczyły m. in.:

Tabela dotyczy współpracy pracowników socjalnych z instytucjami:

Współpracy z:	Współpracy w organizowaniu pomocy w postaci wsparcia:
• pedagogami szkolnymi i wychowawcami, • kuratorami sądowymi i społecznymi, • opiekunami prawnymi, • placówkami medycznymi, • placówkami przeciwdziałającymi uzależnieniom, • Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym, • kościołami i związkami wyznaniowymi, • organizacjami pozarządowymi, • stowarzyszeniami, • jednostkami samorządowymi, • ośrodkami pomocy społecznej, • dzielnicowymi, • domami pomocy społecznej, • sądem, • Dziennym Domem „Senior +”, • organizatorem i koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, • asystentami rodziny, • Żołnierzami Wojsk Obrony Terytorialnej.	• paczek ze słodyczami dla 450 dzieci ze 161 rodzin , • paczek z chemią dla 191 rodzin, • paczek z mlekiem dla 260 rodzin, • paczek z żywnością dla 16 osób samotnych, starszych, • skierowania 22 dzieci na kolonie organizowane przez PCK, • skierowania 12 dzieci na kolonie organizowane przez Caritas Diecezji Łomżyńskiej, • skierowania na kolonie dla dzieci rolników - 20 dzieci bezpłatne, 11 dzieci z odpłatnością organizowane przez Stowarzyszenie im. Teresy Kras w Lublinie, • wsparcia 6 osób przez okres 10 miesięcy w formie kart zakupowych i możliwości ich realizacji w sklepie "Biedronka", których inicjatorem był Caritas Diecezji Łomżyńskiej, • wsparcia 10 rodzin w formie paczek „SELGROS”, przekazanych przez Caritas Diecezji Łomżyńskiej, • wsparcia 29 rodzin w formie tytki charytatywnej, • wsparcia w postaci 515 paczek dla 178 rodzin do pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa współfinansowana z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD)

Jednocześnie pracownicy socjalni w 2020r. prowadzili następujące działania w zakresie pomocy społecznej:

- dokonywali bezpośrednich odwiedzin w środowisku,
- monitorowali sprawowanie usług opiekuńczych na terenie Gminy Lelis,
- interweniowali i monitorowali wykonywanie funkcji opiekuńczo-wychowawczej nad dziećmi oraz wsparcie osób starszych, chorych czy niepełnosprawnych,
- dystrybuowali odzież używaną, sprzęt, meble pozyskane od darczyńców,
- monitorowali sposób wykorzystania przyznanej pomocy,
- reprezentowali klientów w sprawach w Sądzie Rejonowym, Prokuraturze i innych instytucjach,
- monitorowali sytuację rodzin objętych Procedurą „Niebieskiej Karty”,
- motywowali klientów i członków rodziny do utrzymania abstynencji, kontynuacji leczenia lub terapii, uczestnictwa w grupach wsparcia, zmiany postępowania, podjęcia zatrudnienia,
- motywowali rodziców do pracy z asystentem rodziny, udziału dzieci w letnim wypoczynku oraz innych aktywności np. Pogodne Lato,

Przygotowywali:

- rodzinne wywiady środowiskowe,
- aktualizacje wywiadów,
- wywiady alimentacyjne,
- pisma, wezwania w zakresie świadczonej pomocy, alimentacji na rzecz klientów,
- zaświadczenia dot. udzielonej pomocy społecznej,

- adnotacje urzędowe, notatki służbowe, informacje,
- wywiady weryfikujące uprawnienia do przyznania specjalnych zasiłków opiekuńczych oraz prawidłowe wykorzystanie świadczeń w ramach ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (500 +) oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- pomagali w wyjaśnieniu uprawnień do świadczeń rodzinnych, pielęgnacyjnych, opiekuńczych, wychowawczych (500 +), „Dobry Start” (300+),
- „Niebieskie Karty”,
- opinie w sprawach pracy z rodziną do różnych instytucji,
- wnioski do sądu o wgląd w sytuację rodziny dot. sprawowanej opieki nad małoletnimi dziećmi,
- wnioski do sądu o wgląd w sytuację w rodzinie i skierowanie na przymusowe leczenie psychiatryczne ,
- wnioski do sądu o umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej ,
- wnioski do sądu o ustanowienie doradcy tymczasowego,

Wsparciem asystenta objęto łącznie 36 dzieci w tym:

- » 35 dzieci przebywających pod bezpośrednią opieką rodziców,
- » 1 dziecko przebywające pod opieką innego członka, nie będącego rodzicem.

Zakres współpracy Asystenta Rodziny z pracownikiem socjalnym OPS:

- wprowadzenie asystenta w środowisko, zapoznanie się i omówienie planu pracy z rodziną;
- wspólne monitorowanie środowiska i wymiana informacji;
- wspólne omawianie występujących problemów w rodzinach;
- wspólne planowanie podejmowanych działań na rzecz rodziny;
- współdziałanie w udzielaniu pomocy rodzinom dotycząca poprawy ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- wspólne udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspólne podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia i bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- wspólne dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny;
- sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą;
- omawianie występujących problemów w rodzinie, dysfunkcji, funkcjonowania rodziny w środowisku lokalnym;
- omówienie podejmowanych działań w celu wspierania aktywności społecznej rodzin; motywowania członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, poszukiwania i/lub podejmowania oraz utrzymania pracy zarobkowej;
- informowanie asystenta rodziny o formach pomocy OPS;

1.4 Świadczenia pieniężne i w naturze z pomocy społecznej

Przyznawanie, wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń pieniężnych i w naturze jest podstawowym instrumentem wykorzystywanym w pomocy społecznej na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i marginalizacją społeczną.

Zgodnie z art. 36 ustawy o pomocy społecznej świadczeniami z pomocy społecznej są:

Świadczenia pieniężne:

- zasiłek stały
- zasiłek okresowy
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie
- pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku
- z okolicznością, o której mowa w art.159 ust.1 pkt 1 lit.c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd

Świadczenia niepieniężne:

- praca socjalna
- bilet kredytowany
- składki na ubezpieczenie zdrowotne
- składki na ubezpieczenia społeczne
- pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie
- sprawienie pogrzebu
- poradnictwo specjalistyczne
- interwencja kryzysowa
- schronienie
- posiłek
- niezbędne ubranie
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia
- mieszkanie chronione
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie, w formie rzeczowej

II. ZADANIA WŁASNE GMINY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ REALIZOWANE PRZEZ OPS

Środki finansowe na realizację zadań własnych przeznaczono na następujące formy pomocy:

Tabela przedstawia sprawozdanie finansowe z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Lelisie w 2020 roku:

Środki finansowe na realizację zadań własnych przeznaczono na następujące formy pomocy: Świadczenia	Ilość osób*	Kwota (zł)
1. Zasiłki stałe, w tym:	17	91 468
<i>dla osoby samotnie gospodarującej</i>	12	75 327
<i>dla osoby pozostającej w rodzinie</i>	5	16 140
2. Zasiłki okresowe, w tym z powodu:	14	19 922
<i>bezrobocia</i>	4	6464
<i>długotrwałej choroby</i>	8	9931
<i>niepełnosprawności</i>	3	3527
3. Zasiłki celowe, świadczenia pieniężne w tym:	75	40 704
<i>świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności w ramach Programu „Posilek w szkole lub w domu”</i>	74	40 464
<i>zasiłki celowe w tym:</i>	71	32 404
<i>zasiłki celowe specjalne</i>	18	10 293
4. Schronienie	3	33 855
5. Posiłki gorące, w tym dla:	84	28 700
<i>dzieci w ramach programu „Posilek w szkole i w domu”</i>	83	28 454
6. Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	3	3594
7. Składka na ubezpieczenie zdrowotne (zasiłki stałe, osoby realizujące kontrakt socjalny)	13	6673
8. Usługi opiekuńcze	7	71 513
RAZEM:		296 429

Źródło: Opracowanie własne.

Ilość zasiłków stałych wypłaconych w 2020r. w stosunku do 2019r. wzrosła o 21,4%, a zasiłków okresowych wzrosła o 55,55%. W 2019r. wypłacono 746 zasiłki celowych, natomiast w 2020r. – 71 (spadek o 4,05%). Zaobserwowano również utrzymanie liczby osób korzystających ze schronienia na tym samym poziomie. Zwiększyła się liczba dzieci korzystających z gorących posiłków w ramach rządowego Programu „Posilek w szkole i w domu” o 38% (23 dzieci). Zwiększyła się liczba osób korzystających z zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego z 2 w 2019r. do 3 w 2020r. Zmniejszyła się liczba osób korzystających z usług opiekuńczych z 8 w 2019r. do 7 w 2020r.

2.1 Zadania obowiązkowe

2.1.1 Zasiłki stałe

Zasiłki stałe były świadczone osobom pełnoletnim całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, nieposiadającym żadnego źródła utrzymania lub których dochód, na osobę w rodzinie nie przekraczał kryterium dochodowego.

Okres przyznanej pomocy w formie zasiłku stałego w 2020 roku wynosił 12 miesięcy, natomiast średnia miesięczna wysokość zasiłku stałego na osobę stanowiła kwotę 448,37 zł.

W przypadkach korzystania przez osobę ze świadczeń pieniężnych niezgodnie z przeznaczeniem Ośrodek świadczył pomoc w formie opłacenia faktury w sklepie za artykuły spożywcze, z tej formy skorzystała 1 osoba.

2.1.2 Zasiłki okresowe

Zasiłki okresowe przyznawane były osobom/rodzinom w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, bezrobocie oraz niepełnosprawność, których dochód był niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub od kryterium dochodowego rodziny.

Okres przyznanej pomocy w formie zasiłku okresowego w 2020 roku wynosił średnio 3 miesiące, natomiast średnia miesięczna wysokość zasiłku okresowego na osobę/rodzinę stanowiła kwotę 118,58 zł. Z tej formy pomocy skorzystało 14 osób.

2.1.3 Zasiłki celowe

Zasiłki celowe przyznawane były dla osób/rodzin głównie z powodu braku źródła utrzymania, bądź niskiego dochodu w rodzinie, bezrobocia, niepełnosprawności oraz choroby. Wysokość zasiłku celowego uzależniona była od sytuacji materialnej i bytowej rodziny oraz ilości osób w rodzinie. Najczęściej były to zasiłki z przeznaczeniem na żywność, odzież, obuwie, opał, leki, środki czystości, energię elektryczną.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lelisie był w stanie sprostać wszystkim potrzebom klientów w zakresie udzielenia pomocy lub wsparcia finansowego.

2.1.4 Schronienie dla osób bezdomnych

Bezdomność jest zjawiskiem bardzo zmiennym w czasie, często ulega nasileniu w okresie jesienno – zimowym. Z szacunkowych danych będących w posiadaniu OPS wynika, że na terenie Gminy Lelis przebywają 3 osoby bezdomne lub zagrożone bezdomnością.

W 2020 roku Ośrodek kierował bezdomnych mężczyzn do Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn prowadzonej przez Polski Komitet Pomocy Społecznej zlokalizowanego przy ul. Przemysłowej 1, Ławy gm. Rzekuń prowadzonego przez Zarząd Rejonowy Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej.

Tabela przedstawia ilość osób zamieszkujących w Schronisku przy ul. Przemysłowa 1 w latach 2019 – 2020:

Lp.	Osoby którym udzielono schronienia	2019	2020
1	Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn PKPS ul. Przemysłowa 1, Ławy, gm. Rzekuń	3	3

Źródło: Opracowanie własne.

Liczba osób bezdomnych, którym udzielono schronienia w roku 2020 w stosunku do 2019 roku utrzymuje się na tym samym poziomie.

Osoba bezdomna miała prawo na podstawie art. 48 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej domagać się od Gminy schronienia, miejsca do spania, posiłku i niezbędnego ubrania.

Wydatki na schronienie w ww. Schronisku wyniosły łącznie 33 855 zł.

2.1.5 Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego

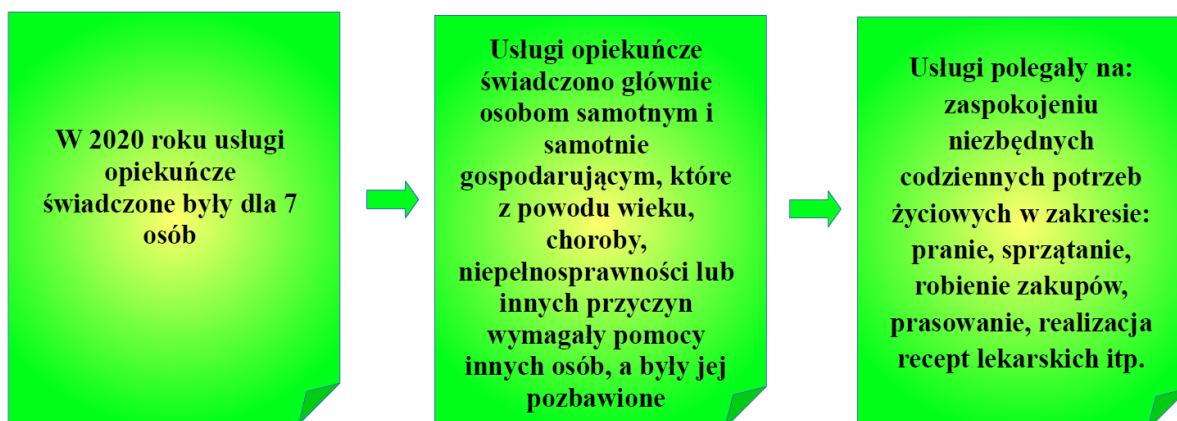
Stosownie do art. 40 ust.1, 2 ustawy o pomocy społecznej zasiłek celowy może być przyznany również osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego. Wsparcie to może być przyznane niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego przyznano dla 3 rodzin (8 świadczeń) na kwotę 3 594,07 (3 rodziny - pożary pomieszczeń mieszkalnych).

2.1.6 Składka na ubezpieczenie zdrowotne

Składka na ubezpieczenie zdrowotne była opłacana za osoby, które pobierały zasiłki stałe. Miesięczna wysokość składki wynosiła 9% kwoty przyznanego świadczenia zasiłku stałego - stanowiącej podstawę naliczenia składki zdrowotnej. W 2020 roku 13 osobom opłacano składkę zdrowotną.

2.1.7 Usługi opiekuńcze

Opiekunki zatrudnione do realizacji tej formy pomocy przygotowywały posiłki, wykonywały również czynności pielęgnacyjne, które polegały na utrzymaniu higieny osobistej, umożliwiały kontakt z lekarzem rodzinnym i innymi specjalistami. Opiekunki pomagały w wykonywaniu prostych zabiegów rehabilitacyjnych, polegających na podtrzymaniu aktywności ruchowej i społecznej.

Usługi opiekuńcze realizowało 6 opiekunek w ramach umowy zlecenia.

U czterech osób niepełnosprawnych, dodatkowo świadczone były usługi opiekuńcze w soboty i niedziele oraz dni ustawowo wolne od pracy. Usługi polegały na zabezpieczeniu niezbędnych potrzeb życiowych.

2.2. Zadania fakultatywne (realizowane w zależności od posiadanych środków)

2.2.1 Zasiłki celowe specjalne

Zasiłki celowe specjalne były udzielane osobom, których dochód był wyższy od kryterium dochodowego, lecz ponosiły znaczne koszty związane z leczeniem, niepełnosprawnością, bezrobociem. Wysokość zasiłku celowego nie była wyższa niż kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, ustalone zgodnie z art.8 ust.1, 2 ww. ustawy tj. 701 zł od 1 października 2018r, na osobę samotnie gospodarującą, 528 od 1 października 2018r. na osobę w rodzinie.

Średnia wysokość zasiłku celowego specjalnego wynosiła – 411,80 zł, natomiast średni okres przyznanej pomocy wynosił 1 miesiąc. Z tej formy pomocy skorzystało 17 rodzin (liczba osób w tych rodzinach 32).

III. ZADANIA Z ZAKRESU SYSTEMU ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH, ŚWIADCZEŃ ALIMENTACYJNYCH I ŚWIADCZEŃ WYCHOWAWCZYCH

3.1. Realizacja zadań z ustawy o świadczeniach rodzinnych

Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń.

3.1.1. Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego

Uprawnienia do zasiłku rodzinnego zależą od spełnieni kryterium dochodowego	
Prawo do zasiłku rodzinnego przysługuje, gdy dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674 zł miesięcznie w okresie od stycznia do grudnia 2019 r.	W przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności lub znacznym stopniu niepełnosprawności, prawo do zasiłku rodzinnego przysługuje, gdy dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764 zł miesięcznie w okresie od stycznia do grudnia 2019 r.
W przypadku przekroczenia kwoty uprawniającej daną rodzinę do zasiłku rodzinnego, zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą o którą został przekroczony dochód rodziny	

Wysokość zasiłku rodzinnego w 2020 r. wynosiła miesięcznie

- 95,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- 124,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia;
- 135,00 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 21 roku życia (w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności do ukończenia 24 roku życia)

Do zasiłku rodzinnego przysługiwały następujące dodatki z tytułu:

- **urodzenia się dziecka** w wysokości 1000,00 zł jednorazowo;
- **opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego** 400,00 zł miesięcznie;
- **samotnego wychowywania dziecka** 193,00 zł miesięcznie (w przypadku dziecka niepełnosprawnego 273,00 zł);
- **wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej** (na trzecie i na następne dziecko uprawnione do zasiłku rodzinnego) 95,00 zł miesięcznie;
- **dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego:**
 - do 5 roku życia 90,00 zł
 - powyżej 5 roku życia 110,00 zł
- **dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego** (jednorazowo) 100,00 zł;
- **dodatek z tytułu nauki dziecka w szkole ponadpodstawowej lub ponadgimnazjalnej poza miejscem zamieszkania** (wyplacany od września do czerwca);
 - z tytułu pokrycia kosztów dojazdu w wysokości 69,00 zł miesięcznie;
 - z tytułu na pokrycie kosztów zamieszkania w wysokości 113,00 zł miesięcznie;

W 2020 roku ogółem wypłacono 6551 dodatków do zasiłku rodzinnego. Jak wynika z poniższego zestawienia najwięcej dodatków wypłacono z tytułu pokrycia kosztów dojazdu do miejscowości w której znajduje się szkoła.

Tabela przedstawia informacje dot. liczby dodatków do zasiłków rodzinnych:

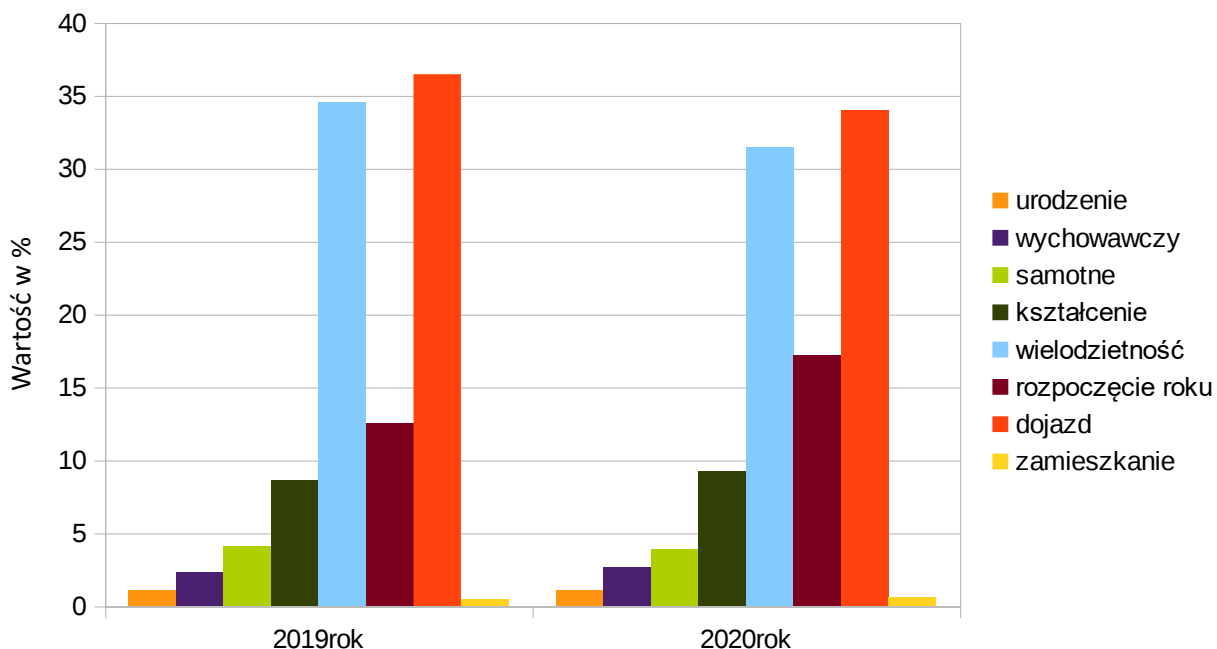
Dodatki do zasiłku rodzinnego	Liczba dodatków	%
Urodzenia dziecka	64	1,06
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	159	2,65

Samotnego wychowywania dziecka	234	3,90
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	556	9,25
Rozpoczęcia roku szkolnego	1031	17,16
Na pokrycie kosztów dojazdu do miejscowości w której znajduje się szkoła	2043	34,00
Z tytułu zamieszkiwania w której znajduje się szkoła	34	0,57
Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1887	31,41
Razem	6008	100,00

Źródło: Opracowanie własne.

Dane z ostatnich 2 lat wskazuje, iż wśród wszystkich wypłaconych dodatków do zasiłku rodzinnego dodatek z tytułu na pokrycie kosztów dojazdu do miejscowości w której znajduje się szkoła stanowi największy udział procentowy. We wskazanym okresie liczba wypłaconego dodatku stanowi ponad 34%.

Analiza danych z ostatnich 2 lat wypłaconych dodatków do zasiłku rodzinnego

Źródło: Opracowanie własne.

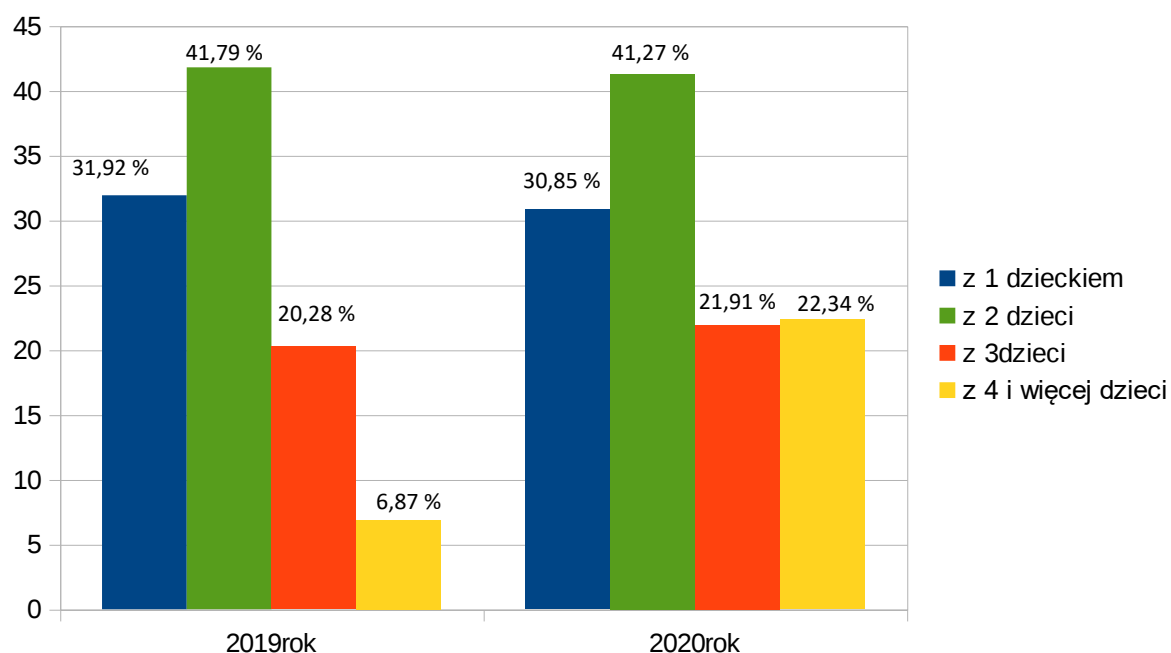
Struktura rodzin pobierających zasiłek rodzinny wraz z dodatkami w 2019r. i 2020r. przedstawia się następująco:

2019				2020			
Liczba rodzin 567				Liczba rodzin 470			
z 1 dzieckiem	z 2 dzieci	z 3 dzieci	z 4 i więcej dzieci	z 1 dzieckiem	z 2 dzieci	z 3 dzieci	z 4 i więcej dzieci
181	237	115	39	145	194	103	36

Źródło: Opracowanie własne.

Wśród rodzin uprawnionych do zasiłku rodzinnego w 2019r. największą liczbę rodzin stanowiły rodziny z dwójką dzieci. W 2020r. nastąpił wzrost liczby rodzin wielodzietnych z 4 i więcej dzieci. Na przestrzeni badanego okresu zmniejszyła się liczba rodzin z 1 dzieckiem. Tak jak w latach ubiegłych rodziny z 2 dzieci stanowią większość wśród rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego.

Struktura rodzin uprawnionych do zasiłku rodzinnego

Źródło: Opracowanie własne.

3.1.2 Świadczenia opiekuńcze

Zasilek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY
przysługuje w wysokości 215,84 zł:

- *niepełnosprawnemu dziecku;*
- *osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia;*
- *jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;*
- *osobie, która ukończyła 75 lat;*
- *osobie niepełnosprawnej, w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia;*

W 2019r. wypłacono 1500 zasiłków pielęgnacyjnych, natomiast w 2020r. wypłacono 1533 zasiłki pielęgnacyjne. Tak więc liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych wzrosła w stosunku do 2019r.

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności

- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

- 1) nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia.

W przypadku, gdy o świadczenie pielęgnacyjne ubiegają się rolnicy, małżonkowie rolników bądź domownicy, świadczenia te przysługują odpowiednio:

- 1) rolnikom w przypadku zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego;
- 2) małżonkom rolników lub domownikom w przypadku zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego albo wykonywania przez nich pracy w gospodarstwie rolnym.

Zaprzestanie prowadzenia gospodarstwa rolnego lub zaprzestanie wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym, potwierdza się stosownym oświadczeniem złożonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.” Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

Kwota świadczenia pielęgnacyjnego podlega corocznej waloryzacji od dnia 1 stycznia.

Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego na następny rok kalendarzowy podlega ogłoszeniu w drodze obwieszczenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie do dnia 15 listopada każdego roku.

ŚWIADCZENIE PIEŁĘGNACYJNE
w 2020r. przysługuje w wysokości 1830,00 zł

W 2020r. zwiększyła się liczba wypłacanego świadczenia pielęgnacyjnego. W 2019r. wypłacono 377 świadczeń, zaś w 2020 r. 427 świadczeń.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:

- 1) nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
 - 2) rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej
- w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie

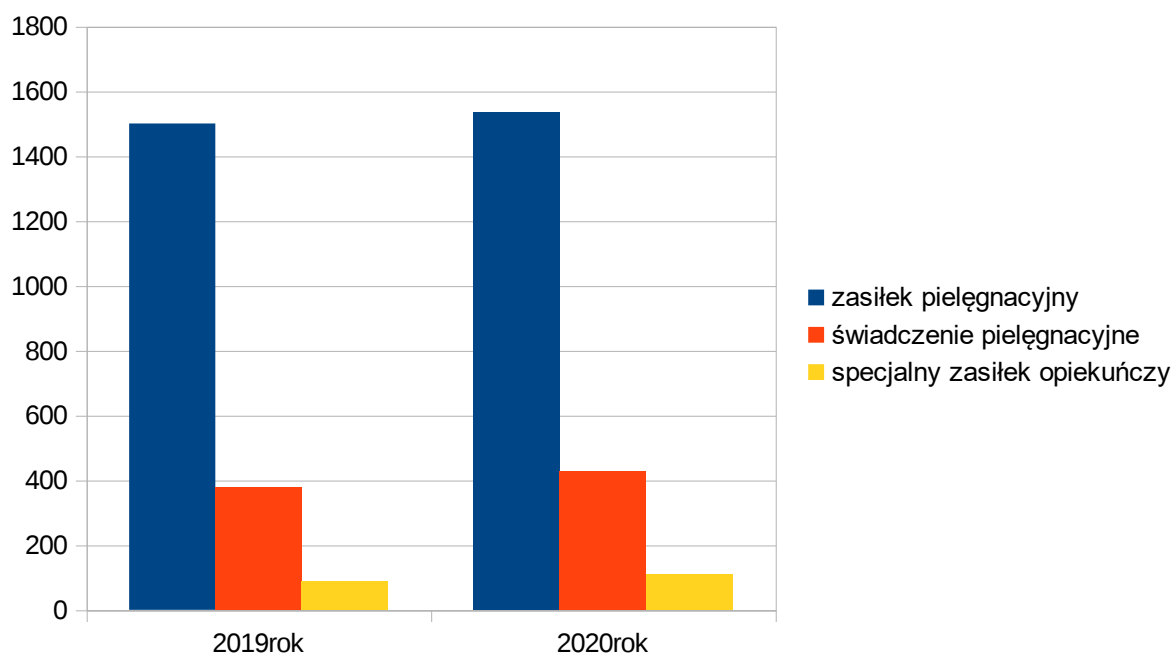
ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Prawo do tego świadczenia uzależnione jest od kryterium dochodowego, które wynosi 764 zł netto na osobę. Przy ustalaniu dochodu brane są pod uwagę dochody rodziny osoby wymagającej opieki i rodziny osoby sprawującej opiekę.

SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY
przysługuje w wysokości 620,00 zł

W 2020r. zwiększyła się liczba wypłacanego specjalnego zasiłku opiekuńczego. W 2019r. wypłacono 88 świadczeń, zaś w 2020 r. 109 świadczeń.

Analiza wypłacanych świadczeń opiekuńczych

Źródło: Opracowanie własne.

3.1.3 Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka

Z tytułu urodzenia się żywego dziecka przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1922,00 zł.

Wniosek o wypłatę jednorazowej zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a w przypadku gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego - w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia nie później niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia. Wniosek złożony po terminie organ właściwy pozostawia bez rozpoznania. Zapomoga przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

**JEDNORAZOWA ZAPOMOGA
Z TYTUŁU URODZENIA DZIECKA**
przysługuje jednorazowo
w wysokości 1000,00 zł

W 2019r. wypłacono 105 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka, zaś w 2020 r. wypłacono 107.

3.1.4 Świadczenie rodzicielskie

Świadczenie rodzicielskie przysługuje osobom, które urodziły dziecko i nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Uprawnieni do pobierania tego świadczenia są głównie osoby bezrobotne, studenci, a także osoby wykonujące pracę na podstawie umów cywilnoprawnych. Także osoby zatrudnione lub prowadzące działalność gospodarczą jeżeli nie pobierają zasiłku macierzyńskiego. Świadczenie rodzicielskie przysługuje przez okres:

- 1) 52 tygodni - w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka;
- 2) 65 tygodni - w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci;
- 3) 67 tygodni - w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci;
- 4) 69 tygodni - w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci;
- 5) 71 tygodni - w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje w wysokości 1000,00 zł, nie jest zależne od dochodu.

ŚWIADCZENIE RODZICIELSKIE

Przysługuje w wysokości 1000,00 zł
miesięcznie przez 52 tygodnie (1 rok)

3.1.5 Realizacja zadań z ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Zadanie realizowane jest przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Lelisie na podstawie art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016r. O wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „za życiem”. Świadczenie przysługuje z tytułu urodzenia dziecka, posiadającego zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. W 2020r. ww. Świadczenie wypłacono 2 rodzinom.

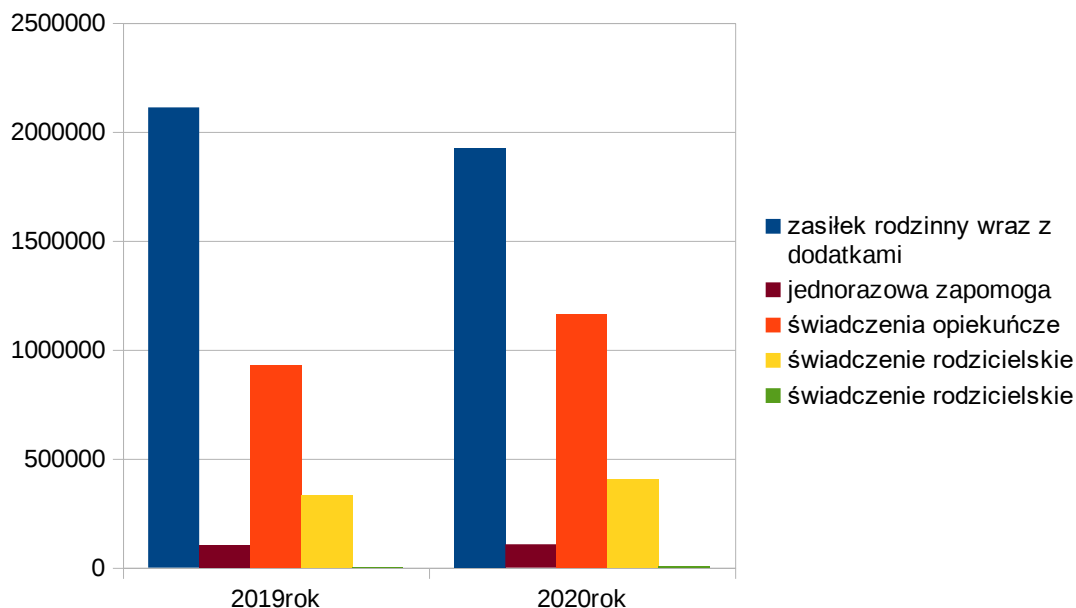
JEDNORAZOWE ŚWIADCZENIE „ZA ŻYCIEM”

przysługuje jednorazowo
w wysokości 4000,00 zł

Struktura wydatków na świadczenia rodzinne przedstawiała się następująco:

RODZAJ ŚWIADCZENIA LICZBA ŚWIADCZEŃ	2019		2020	
	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
ZASIŁKI RODZINNE WRAZ Z DODATKAMI	19463	2 111 650 zł	17 564	1 923 089 zł
<i>Zasiłki pielęgnacyjne</i>	1 500	284 243 zł	1 533	330 537 zł
<i>Świadczenia pielęgnacyjne</i>	377	589 931 zł	427	765 184 zł
<i>Specjalny zasiłek opiekuńczy</i>	88	54 560 zł	109	67 060 zł
ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE	1 965	928 734 zł	2 069	1 162 781 zł
Świadczenie rodzicielskie	366	331 119 zł	449	407 706 zł
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	105	105 000 zł	107	107 000 zł
Świadczenie „za życiem”	1	4 000 zł	2	8 000 zł
RAZEM	21 900	3 480 503 zł	20 155	3612206

Źródło: Opracowanie własne.

Źródło: Opracowanie własne.

3.1.6 Składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne

W związku z uprawnieniem do pobierania świadczeń opiekuńczych składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za te osoby w całości opłaca Wójt, Burmistrz lub Prezydent miasta, przez okres niezbędny do uzyskania 25-letniego okresu ubezpieczenia.

Przez okres pobierania świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego OPS opłaca za osoby uprawnione składkę na ubezpieczenia zdrowotne, o ile nie podlegają ubezpieczeniu z innego tytułu.

Podstawę wymiaru składki stanowi kwota wysokości przyznanego świadczenia.

Wydatki na składki na ubezpieczenia społeczne i na ubezpieczenia zdrowotne dla uprawnionych osób otrzymujących świadczenia opiekuńcze kształtowały się następująco:

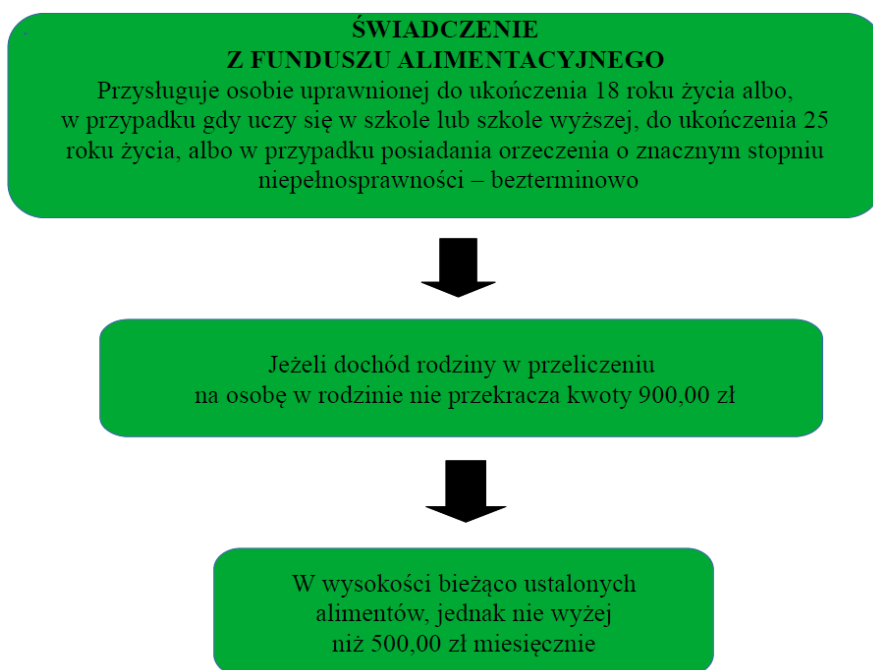
WYSZCZEGÓLNIENIE	2019		2020	
	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Składka na ubezpieczenie społeczne	364	100 286 zł	416	128 592 zł
Składka na ubezpieczenie zdrowotne	93	10 216 zł	134	15 887 zł

Źródło: Opracowanie własne.

W stosunku do roku ubiegłego tj. 2019 wzrosła liczba świadczeń /opłaconych składek za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy.

3.2 Realizacja zadań z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów działania wobec dłużników alimentacyjnych podejmuje organ właściwy dłużnika tj. Wójt, Burmistrz lub Prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego.

Realizując zadania z zakresu świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2020r. zaobserwowano wzrost liczby wniosków o 35% względem roku 2019 . Zanotowano w 2020 r. wzrost liczby osób uprawnionych i stanowi ona ok. 102 % liczby osób uprawnionych w 2019 r.

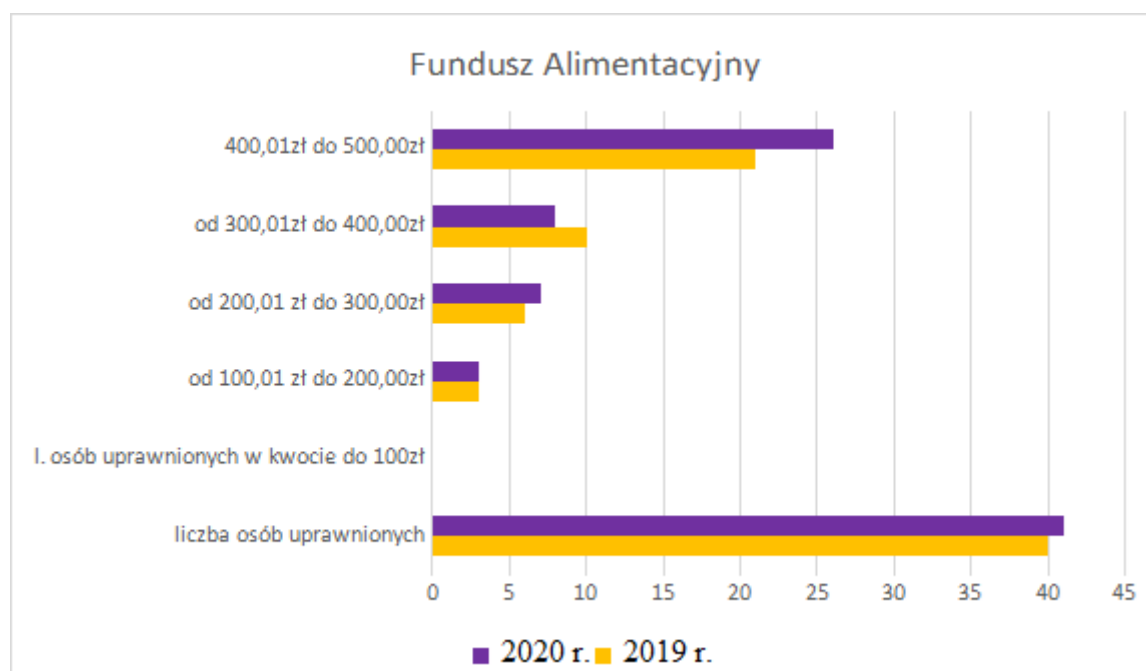
Od 1 października 2020 r. wzrosło kryterium dochodowe uprawniające do przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wynosi 900,00 zł. zaś gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie przekracza kwotę 900,00 zł, o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej w okresie świadczeniowym, na który jest ustalane prawo do tego świadczenia, świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie zaś gdy wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej jest niższa niż 100 zł, świadczenie to nie przysługuje. Z tej możliwości przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2020 r. skorzystały 3 rodziny.

Tabela przedstawia dane osób otrzymujących świadczenia z funduszu alimentacyjnego:

Liczba rodzin:	2019r.	2020r.
	28	32
Liczba świadczeń z funduszu alimentacyjnego, z tego na osobę uprawnioną w wieku:	455	464
- 0-17 lat	348	397
- 18-24 lat	107	67
- 25 lat i więcej	0	0
Liczba osób uprawnionych otrzymujących świadczenia z funduszu alimentacyjnego, z tego w wysokości:	40	41
- do 100 zł	0	0
- od 100,01 zł do 200 zł	3	3
- od 200,01 zł do 300 zł	6	4
- od 300,01 zł do 400 zł	10	8
- 400,01 zł do 500 zł	21	26

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres przedstawia kwoty świadczeń wypłacanych z Funduszu Alimentacyjnego:

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela przedstawia postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych:

Lp.	Rok	2019	2020
1.	Liczba dłużników alimentacyjnych w gminie:	28	29
2.	Liczba działań podjętych wobec dłużników alimentacyjnych, w tym:	30	20
2.1	Przekazanie komornikowi sądowemu informacji uzyskanych z wywiadu alimentacyjnego/środowiskowy	9	9
2.2	Zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w PUP	0	0
2.3	Poinformowanie PUP o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	1	0
2.3	Wszczęcie postępowania o uznanie dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	5	3
2.4	Wydanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	1	3
2.5	Wydanie decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	3	2
2.6	Złożenie wniosku o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 KK	1	2
2.7	Skierowanie wniosku do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	1	0
2.8	Skierowanie do starosty wniosku o uchylenie decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	2	1
3.	Stan należności z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego, stan na ostatni dzień roku	2 155 888,00 zł	2 304 212,00 zł
4.	Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych	68 753,43 zł	78 181,63 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Analizując powyższą tabelkę należy stwierdzić, iż liczba dłużników alimentacyjnych dla których Wójt Gminy Lelis jest organem właściwym dłużnika uległa niewielkiej zmianie, przybył jeden dłużnik alimentacyjny. W 2020 r. podjęto mniej działań wobec dłużników alimentacyjnych aczkolwiek przyniosły one wyższe kwoty, zwrócone przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej. Zgodnie z art. 5a ust. 2. Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 808 z późn. zm.) jeżeli organ właściwy dłużnika ustali na podstawie wywiadu alimentacyjnego lub oświadczenia majątkowego, że sytuacja dłużnika alimentacyjnego nie uległa zmianie, lub gdy dłużnik alimentacyjny uniemożliwi przeprowadzenie wywiadu, organ właściwy dłużnika nie informuje Powiatowego Urzędu Pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego oraz nie wszczyna postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, jeżeli uprzednio wydana decyzja o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych pozostaje w mocy. W związku z powyższym działania wobec dłużników alimentacyjnych zmniejszają się, szczególnie w przypadku stałych dłużników, wobec których, wykorzystano się wszelkie dostępne możliwości postępowania, a ich sytuacja nie uległa zmianie.

Postępowanie dotyczące nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych prowadzi również postępowanie dotyczące nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego

- **Dotyczy świadczeń rodzinnych**

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r. wydano 19 decyzji ustalających obowiązek zwrotu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych.

W wyniku przeprowadzonych postępowań została zwrócona kwota 7201,70 zł.

Za nienależnie pobrane świadczenia rodzinne uważa się:

- 1) świadczenia rodzinne wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie, zawieszenie prawa do świadczeń rodzinnych lub zmniejszenie wysokości przysługujących świadczeń rodzinnych albo wstrzymanie wypłaty świadczeń rodzinnych w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca te świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia rodzinne wypłacone w związku z zastosowaniem przepisów o utracie i uzyskaniu dochodu;
- 3) świadczenia rodzinne przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą te świadczenia;
- 4) świadczenia rodzinne wypłacone w przypadku, w którym osoba stała się uprawniona do świadczeń rodzinnych w innym państwie w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, do dnia wydania decyzji o uchyleniu decyzji przyznającej świadczenia rodzinne;
- 5) świadczenia rodzinne przyznane na podstawie decyzji, której następnie stwierdzono nieważność z powodu jej wydania bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa albo świadczenie rodzinne przyznane na podstawie decyzji, która została następnie uchylona w wyniku wznowienia postępowania i osobie odmówiono prawa do świadczenia rodzinnego;
- 6) świadczenia rodzinne wypłacone osobie innej niż osoba, która została wskazana w decyzji przyznającej świadczenia rodzinne, z przyczyn niezależnych od organu, który wydał tę decyzję.

W większości przypadków powodem ustalenia nienależnie pobranych świadczeń było nie wywiązanie się świadczeniobiorców z obowiązku zgłoszenia zmian mających wpływ na prawo do świadczeń, w szczególności braku informacji o uzyskanym dochodzie.

IV. REALIZACJA RZĄDOWYCH PROGRAMÓW Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

4.1 Program „Posilek w szkole i w domu”

W 2020r. wartość dofinansowania programu „Posilek w szkole i w domu” przedstawiała się następująco;

- ze środków budżetu państwa - 54 000 zł,
- ze środków własnych Gminy - 16.358,

Tabela przedstawia wydatki na pomoc w zakresie dożywiania w latach 2019 – 2020 z programu „Posilek w szkole i w domu”:

Program „Posilek w szkole i w domu”	2019		2020	
Wydatki z dotacji	30.000,00	60%	54.000,00	77%
Wydatki ze środków własnych gminy	20.329,19	40%	16.358,27	23%
Ogółem	50.329,19	100%	70.358,27	100%

Źródło: Opracowanie własne.

Wieloletni rządowy program "Posilek w szkole i w domu na lata 2019 -2023" realizowany przez OPS w Lelisie finansowany jest w 60% przez budżet Państwa, a w 40 % ze środków własnych Gminy. W związku z uzasadnionymi dodatkowymi wydatkami Gminy, związanymi z pandemią oraz mniejszymi wpływami z podatku CIT za 2020r., na wniosek Wójta Gminy Lelis, Wojewoda Mazowiecki zwiększył dofinansowanie z budżetu Państwa do 80%, co skutkowało zmniejszeniem wkładu własnego do 20 %. Ze względu na potrzebę udzielenia pomocy z programu „Posilek w szkole i w domu” w ostatnich dniach grudnia, zwiększyła się kwota wydatków w ramach środków własnych. W wyniku czego, nastąpiło procentowe zwiększenie udziału środków własnych i zmniejszenia dotacji z budżetu Państwa o 3 %. Ze względu na zamknięcie roku budżetowego nie było możliwości dodatkowego wystąpienia o zwiększenie kwoty dotacji na ww. program.

Pomoc w ramach Programu udzielana była w następującej formie:

- świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności (zasilek celowy),
- obiadu dla dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych.

W przypadku ubiegania się o pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz dożywiania dzieci w szkole, składano wnioski o pomoc w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Lelisie, ul. Szkolna 37, wraz z wymaganą dokumentacją potwierdzającą aktualną sytuację materialno- bytową osoby lub rodziny.

Tabela przedstawia realizację Programu „Posilek w szkole i w domu” na przestrzeni 2019-2020r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności		Świadczenia rzeczowe	
	Ogółem		Ogółem	
	2019	2020	2019	2020
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	34	74	1	1
Liczba osób w rodzinach	82	199	1	3

Źródło: Opracowanie własne.

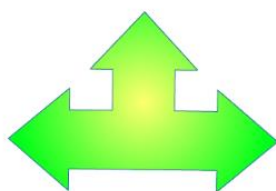
Ilość osób korzystających z programu „Posilek w szkole i w domu” w 2020r. znacznie zwiększyła się w porównaniu z 2019r.

Świadczenie w formie rzeczowej w postaci produktów żywnościowych w 2020r. i 2019r. przyznane było dla 1 rodziny.

Pomoc w ramach Programu "Posilek w szkole i w domu na lata 2019-2023", uwarunkowana jest kryterium dochodowym tj. 1051,50 zł dla osoby samotnie gospodarującej, 792 zł na osobę w rodzinie.

Z Programu „Posilek w szkole i w domu” skorzystano na kwotę 70 358,27 zł., w tym:

Z zadań własnych na kwotę 16 358,27 zł

Z zadań zleconych w formie dotacji celowej na kwotę 54 000 zł

Rzeczywista liczba osób korzystających z Programu odzwierciedla sumę osób w rodzinach oraz osób samotnie gospodarujących. Wnioskodawcą w rodzinie jest jedna osoba, najczęściej ktoś z rodziców. Decyzja przyznająca świadczenie wydawana jest na wnioskodawcę, pomoc zostaje przyznana na wszystkie osoby w rodzinie, które prowadzą wspólne gospodarstwo domowe. Świadczenia przyznawane w formie posiłku, zasiłku celowego i świadczenia rzeczowego nie sumują się, ponieważ, jeden świadczeniobiorca korzystał z różnych form wsparcia.

Na terenie naszej Gminy posiłki były dowożone przez firmy cateringowe, które wybierali dyrektorzy szkół. Posiłki dzieci odbierały w szkołach podstawowych i przedszkolach na terenie Gminy Lelis. Programem objęte były również dzieci, uczęszczające do szkół poza terenem Gminy Lelis w szkołach średnich i Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Ostrołęce. Posiłki wydawane były w formie obiadów dwudaniowych za wyjątkiem jednej szkoły podstawowej, w której dzieci otrzymywały jedno gorące danie tj. zupę. Średnia kwota jednego posiłku (obiadu) wynosiła 7,50 zł.

Tabela przedstawia ilość osób objętych wsparciem oraz kwotę wydatkowaną w ramach Programu:

PROGRAM "POSILEK W SZKOLE I W DOMU" OGÓŁEM				
WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁEM	w tym:		
		dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej	pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej
LICZBA OSÓB OBJĘTYCH PROGRAMEM OGÓŁEM	232	28	77	130
w tym liczba osób korzystających z:				
posiłku	83	16	64	3
zasiłku celowego	199	20	53	129
świadczenia rzeczowego	3	0	0	3
KOSZT PROGRAMU OGÓŁEM z tego:	55 918	X	X	X
środki własne	10 582	X	X	X
dotacja	45 336	X	X	X

Źródło: Opracowanie własne.

4.2 Program „Dobry start”

Tabela przedstawia ilość złożonych wniosków w latach 2019 – 2020 z zakresu programu „Dobry Start”

Rok	2019		2020	
Liczba wniosków, w tym:	912		922	
	Wersja tradycyjna, papierowa:	Wersja elektroniczna:	Wersja tradycyjna, papierowa:	Wersja elektroniczna:
	563	349	443	479
Liczba dzieci/ liczba przyznanych świadczeń, z tego:	1384		1371	
Dziecko lub osoba ucząca się do 20 r.ż. (§ 4 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia)*	1375		1364	
Dziecko lub osoba ucząca się do 24 r.ż. legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności (§ 4 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia)*	3		3	
W przypadku ukończenia 20. roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 20. rok życia; (§ 4 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia)*	6		4	
W przypadku ukończenia 24. roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 24. rok życia; (§ 4 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia)*	0		0	
Liczba dzieci którym wypłacono świadczenia Dobry Start w związku z rozpoczęciem roku szkolnego, z tego:	1384		1371	
- w szkole podstawowej	934		889	
- W szkole ponadpodstawowej	97		449	
- w dotychczasowym gimnazjum lub dotychczasowej szkole ponadpodstawowej albo w klasie dotychczasowej szkoły ponadgimnazjalnej prowadzonej w szkole podstawowej	346		25	
- w szkole artystycznej, a której jest realizowany obowiązek szkolny lub nauki	0		0	
- w młodzieżowym ośrodku socjoterapii	0		0	
- w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym	7		8	
- w specjalnym ośrodku wychowawczym	0		0	
- w ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym	0		0	
Liczba decyzji odmownych	2		5	

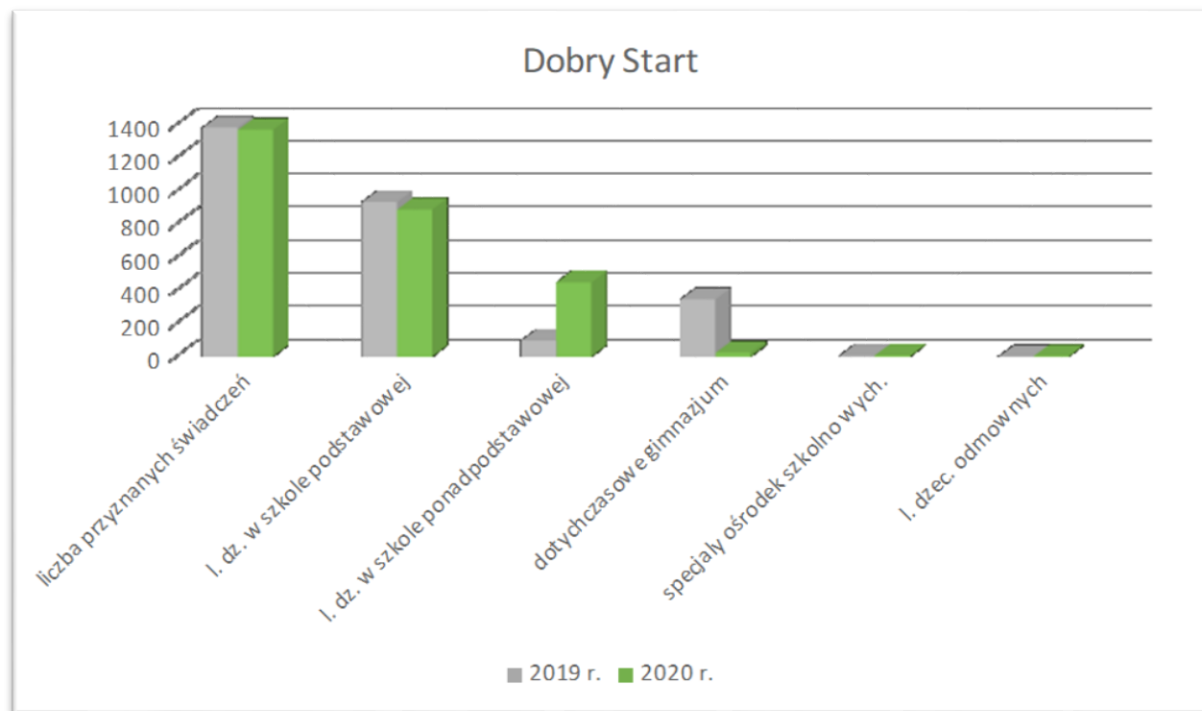
Źródło: Opracowanie własne.

*Dotyczy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start”

Program „Dobry start” realizowany jest na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r., jest to jednorazowe wsparcie w kwocie 300,00 zł dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Świadczenie przysługuje na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia 20 roku życia. Dzieci niepełnosprawne, uczące się w szkole, otrzymują świadczenie do ukończenia 24 roku życia. W ramach realizacji programu „Dobry Start” w roku 2020r. zaobserwowano niewielki wzrost na poziomie ok. 1,1 % względem roku 2019 w liczbie

złożonych wniosków a jednocześnie minimalny wzrost liczby przyznanych świadczeń. Sytuacja ta może być spowodowana większą liczbą rodzin z jednym lub dwojgiem dzieci. W 2019 roku liczba złożonych wniosków o świadczenie „Dobry Start” w wersji elektronicznej wyniosła 349 zaś w 2020 r. aż 479, co stanowi wzrost o 37,25 %. Przyczyny tego wzrostu mogą być dwojakie: wystąpienie pandemii COVID – 19 oraz przekonanie się mieszkańców do alternatywnej i wygodniejszej formy składania wniosków za pomocą wersji elektronicznej.

Wykres przedstawia liczbę wydanych decyzji administracyjnych na przestrzeni lat 2019 - 2020:

4.3 Zadania z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci

Ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego reguluje ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Program „Rodzina 500 plus” to wsparcie polskich rodzin. Z pomocy Korzystają rodzice oraz opiekunowie dzieci do ukończenia 18 roku życia.

Tabela przedstawia kwoty z realizacji wypłat świadczenia 500+

ROK	2019	2020
Liczba rodzin/wnioskodawców, którym wypłacono SW na koniec XII	1158	1214
Średniomiesięczna liczba wypłaconych świadczeń wychowawczych	1729	2130
Kwota wypłaconych świadczeń wychowawczych	10 340 608,74	12 648 974,77

Źródło: Opracowanie własne.

W 2020 r. nastąpił znaczący spadek o 1233 wydane decyzje/rozstrzygnięcia przyznające świadczenie wychowawcze (500+). Wynika to z faktu, że w 2019r. rozpoczynający się okres świadczeniowy trwa od 01.07.2019r. do 31.05.2021r. Dlatego też na podstawie złożonych wniosków w 2019r. (bez obowiązującego kryterium dochodowego wnioskodawcy) prawo do świadczenia wychowawczego zostało przyznane do dnia 31.05.2021r. lub ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

W związku z powyższym w 2020r. przyjmowane były tylko wnioski na nowo narodzone dzieci, bądź wnioski rodzin/wnioskodawców którzy wrócili z zagranicy.

W 2020r. w stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się średniomiesięczna liczba wypłaconych świadczeń jak również ich kwota. Wynika to z faktu, że dopiero od 1 lipca 2019r. świadczenie wychowawcze przysługiwało na każde dziecko bez obowiązującego kryterium dochodowego, natomiast świadczenie to obejmowało wszystkie dzieci w całym 2020r.

4.4 Program „Czyste Powietrze”

Czyste Powietrze to kompleksowy program, którego celem jest zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne. Program skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych by efektywnie zarządzać energią. Działania te nie tylko pomogą chronić środowisko, ale dodatkowo zwiększą domowy budżet, dzięki oszczędnościom finansowym.

Opierając się na obowiązujących od 15 maja 2020 r. nowych zasadach w programie „Czyste Powietrze” 2.0, osoby fizyczne (właściciele lub współwłaściciele domów jednorodzinnych) o dochodach miesięcznych do 1400 zł/os. (gospodarstwa wieloosobowe) lub do 1960 zł (gospodarstwa jednoosobowe), mają szansę na dotację do 60% poniesionych kosztów realizacji eko-inwestycji (maksymalnie 37 tys. zł). Nabór do drugiej części Programu Czyste Powietrze rozpoczął się 21 października 2020 r. Aby dostać wyższą dotację – nawet do 37 tys. zł – na wymianę starego pieca i termomodernizację domu, potrzebne jest zaświadczenie o dochodach wydane przez gminę. Zaświadczenia potwierdzające prawo do zwiększonego dofinansowania dla mieszkańców gminy Lelis wydaje Ośrodek Pomocy Społecznej w Lelisie na podstawie żądania wydania zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego. Od miesiąca października 2020r. do końca roku 2020 r. wpłynęło do OPS Lelis 7 wniosków o wydanie zaświadczenia. Do końca 2020 r. zostało rozpatrzonych 5 wniosków na podstawie, których wydano 5 zaświadczeń. Należy zauważyć, wzrastające zainteresowanie skorzystania z podwyższonego poziomu dofinansowania poprzez coraz większą ilość osób zgłaszających się do OPS Lelis po zaświadczenia.

4.5 Karta „Dużej Rodziny”

Tabela przedstawia porównanie liczby złożonych wniosków w latach 2019-2020:

Lp.	Liczba wniosków wyszczególnienie	Rok 2019	Rok 2020
1.	Liczba wniosków o przyznanie Karty Dużej Rodziny ogółem:	132	39
2.	Liczba wniosków o przyznanie Karty Dużej Rodziny złożonych po raz pierwszy przez rodzinę wielodzietną:	33	19
3.	Zakończonych decyzją administracyjną o odmowie przyznania KDR dla wszystkich członków rodziny:	0	0
4.	Liczba wniosków o uzupełnienie rodziny wielodzietnej:	95	2
5.	Liczba wniosków o przyznanie KDR po raz pierwszy przez rodzinę składającą się wyłącznie z rodziców:	95	18
6.	Liczba przyznanych kart dla nowego członka rodziny:	1	2
7.	Liczba przyznanych nowych kart dla członków dla członka rodziny który był już jej posiadaczem:	14	4
8.	Liczba przyznanych duplikatów:	0	2
9.	Liczba wniosków o przyznanie dodatkowej formy karty KDR (forma elektroniczna)	16	2

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela przedstawia porównanie liczby wydanych kart KRD w latach 2019-2020:

Lp.	Liczba kart wyszczególnienie	Rok 2019	Rok 2020
1.	Liczba Kart Dużej Rodziny, z tego:	353	134
1.1	Wydanych:	416	182
1.2	Anulowanych:	5	1
1.3	Unieważnionych:	11	4
2.	Dostarczonych przez PWPW do gmin i nie wydanych:	28	17
3.	Liczba rodzin, którym wydano Kartę Dużej Rodziny:	150	56
4.	Liczba osób, którym wydano Kartę Dużej Rodziny, z tego:	415	181
5.	Liczba rodziców/ małżonków	258	90
6.	Liczba dzieci	157	91
7.	Liczba osób którym anulowano Kartę Dużej Rodziny z tego:	5	1
7.1	Rodzice/dzieci	1/4	0/1
8.	Liczba osób którym unieważniono Kartę Dużej Rodziny z tego:	11	4
8.1	Rodzice/dzieci	4/7	2/2
9.	Liczba przyznanych duplikatów kart:	0	2
10.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych:	5	2
11.	Liczba przyznanych dodatkowych forma karty Dużej Rodziny, z tego:	16	2
11.1	W formie tradycyjnej	0	0
11.2	W formie elektronicznej	16	2

Źródło: Opracowanie własne.

Ustawą z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020r., poz. 1348 ze zm.) wprowadzono program zniżek i uprawnień dla rodzin wielodzietnych zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy

rekreacyjnej. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. W 2020 r. złożono niespełna 30% wniosków o przyznanie Karty dużej Rodziny w porównaniu z rokiem 2019. Znaczny spadek złożonych wniosków o przyznanie Karty Dużej Rodziny, ma zapewne dwie przyczyny jedną z nich jest fakt, iż od 1 stycznia 2019 r. jest możliwość ubiegania się o KDR wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci i większość takich rodzin już złożyła takie wnioski w 2019 r. zaś drugą przyczyną jest wystąpienie pandemii COVID-19.

V. GMINNE PROGRAMY Z ZAKRESU INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

5.1 Leliska Karta Seniora

Tabela przedstawia liczbę wydanych kart w ramach programu „Leliska Karta Seniora”:

ROK	2019		2020	
Liczba kart ogółem:	27		10	
W tym z podziałem na płeć:	Kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
	15	12	6	4

Źródło: Opracowanie własne.

Uchwałą nr XXXIV/230/2018 Rady Gminy Lelis z dnia 28 marca 2018 r. wprowadzono Program „Leliska Karta Seniora”, karta wydawana jest z terminem ważności do dnia 31.12.2023r. W 2019 r. wydano 27 kart zaś w roku 2020 tylko 10, zaobserwowano spadek wniosków o wydanie „Leliskiej Karty Seniora”, który spowodowany jest wystąpieniem pandemii COVID – 19 i obostrzeń w postaci zamknięcia placówek użyteczności publicznej.

5.2 Rodzina - TRZY PLUS

Tabela przedstawia liczbę wydanych kart w ramach programu „Trzy Plus”:

Rok:	2019		2020	
Liczba rodzin:	141		114	
Liczba wydanych kart:	743		591	
W tym wydanych dla:	Rodziców/opiekunów	dzieci	Rodziców/opiekunów	dzieci
	278	465	226	365

Źródło: Opracowanie własne.

Uchwałą nr XXX/211/2017 Rady Gminy Lelis z dnia 14 grudnia 2017 r. wprowadzono Program „Rodzina Trzy Plus”, karta wydawana jest do dnia 31 grudnia każdego roku. W 2019 r. wydano 743 kart zaś w 2020 r. tylko 591, zaobserwowano ponad 20 % spadek liczby wydanych kart względem roku ubiegłego, niewątpliwą przyczyną takiej sytuacji jest wystąpienie pandemii COVID – 19 i obostrzeń w postaci zamknięcia placówek użyteczności publicznej.

5.3 Program Przeciwdziałania przemocy w rodzinie - kontynuacja

Powołany w 2011 r. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizuje ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218) W skład zespołu wchodzi 4 pracowników socjalnych, asystent rodziny i kierownik ośrodka pełniąc funkcję przewodniczącego.

W 2020 roku odbyło się 2 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego i 12 spotkań Grup Roboczych natomiast w 2019 roku odbyło się 3 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego i 20 spotkań Grup Roboczych. Podczas posiedzeń ustalano m.in. sposób realizacji zadań, analizowano bieżące problemy, ustalano plany działań dla konkretnych rodzin, wypracowywano skuteczne strategie współpracy poszczególnych służb. Analizowano również skuteczność i zasadność realizowanych bądź zrealizowanych już działań W spotkaniach najczęściej uczestniczyli przedstawiciele policji, ochrony zdrowia, oświaty, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i pomocy społecznej. Na spotkania Grupy Roboczej są zapraszane osoby doznające przemocy oraz sprawcy przemocy. Prowadzone są z nimi rozmowy motywujące i informujące o możliwości skorzystania z różnych form wsparcia.

Tabela przedstawia problem przemocy w rodzinie:

PRZEMOC										
Rok	Liczba PROCEDUR „Niebieska Karta”	Charakterystyka osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie			Charakterystyka osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie			Liczba zakończonych przez Zespół Interdyscyplinarny/ Grupę Roboczą PROCEDUR „Niebieskie Karty” na skutek:		
		Kobiety	Mężczyźni	Dzieci	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci	Ogółem	Zakończenia przemocy w rodzinie oraz zrealizowania indywidualnego planu pomocy	Brak zasadności podejmowanych działań
2019	37	21	3	7	4	22	0	27	19	8
2020	30	20	6	1	1	19	0	21	5	16

Źródło: Opracowanie własne.

W 2020 roku wpłynęło o 7 „Niebieskich Kart” mniej niż w roku 2019. W 2019 roku odnotowano po raz pierwszy 7 dzieci wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, natomiast w 2020 roku było to 1 dziecko.

Rok 2020 jest był na podobnym poziomie do roku 2019 w ilości kobiet więcej doznających przemocy w rodzinie. Po raz pierwszy w 2019 roku odnotowano 4 kobiety stosujące przemoc, a w roku 2020 była to 1 kobieta.

W 2020 roku zakończono procedurę „Niebieska Karta” w 21 rodzinach w tym :

- w 5 rodzinach ze względu na zakończenie przemocy oraz zrealizowanie indywidualnego planu pomocy
- w 16 rodzinach ze względu na brak zasadności podejmowanych działań.

Natomiast w 2019 roku procedurę „Niebieska Karta” zakończono w 27 rodzinach, w tym:

- w 19 rodzinach ze względu na zakończenie przemocy oraz zrealizowanie indywidualnego planu pomocy
- w 8 rodzinach ze względu na brak zasadności podejmowanych działań.

W 2020r. zakończono o 6 procedur „Niebieskiej Karty” mniej niż w 2019 r.

Powodem powyższego jest skuteczne oddziaływanie procedury „Niebieska Karta” w rodzinach dotkniętych przemocą.

VI. WNIOSKI I PLAN PRACY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ w 2021 r.

Analizując działania opisane w niniejszym sprawozdaniu można wnioskować, że pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Lelisie (OPS), podejmowali wiele działań w celu zaspakajania potrzeb mieszkańców Gminy, a w szczególności niwelowania nierówności społecznych. Ważnym zadaniem było i jest przeciwdziałanie występowaniu negatywnych zjawisk np. bezrobocia, przemocy, uzależnień, problemów opiekuńczo wychowawczych rodzin z dziećmi. Ważnymi działaniami mającymi duże znaczenie w wymiarze rodzinnym i społecznym jest i będzie wspieranie osób z niepełnosprawnościami, w szczególności osób starszych i samotnych. Realizacja zadań w tych obszarach na pewno jest konieczna i wymaga kontynuowania oraz rozwijania obszaru wsparcia.

Z powodu obecnej sytuacji występowania stanu epidemii oraz wprowadzonych ograniczeń sanitarnych, może okazać się, że wystąpią nowe, nie przewidywane oczekiwania i potrzeby mieszkańców Gminy. Z prowadzonego przez pracowników OPS monitoringu wynika, że na pierwszy plan wyłonią się problemy związane z przewidywanym kryzysem, czyli wzrost bezrobocia w wyniku którego wzrośnie problem ubóstwa, izolacji społecznej, wycofania

z aktywnych form życia. Aktualnie nie można jednoznacznie wskazać, jakie będą skutki pandemii. Pracownicy socjalni OPS, w realizacji zadań, muszą wzmacniać świadczenie pracy socjalnej kierowanej do osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej. W celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są oni w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości należy wzmocnić działania w plan pracy tj:

- stałe monitorowanie bieżącej sytuacji epidemicznej i utrwalanie wśród klientów OPS pożądanых zachowań w okresie przestrzegania reżimu sanitarnego,
- podejmowanie działań zmierzających do udzielania wsparcia mieszkańcom, którzy nie są w stanie samodzielnie pokonać trudności w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych;
- rozwinięcie pracy socjalnej jako głównego narzędzia pracy pracowników socjalnych,
- podejmowanie współpracy z klientem w na podstawie zawieranych kontraktów socjalnych,
- zapewnienie sprawnej realizacji różnorodnych świadczeń na rzecz osób i rodzin będącymi świadczeniobiorcami OPS,
- zapewnienie wkładu własnego w ramach realizowanych programów osłonowych i rządowych programów osłonowych,
- podnoszenie kwalifikacji i wiedzy pracowników poprzez udział w szkoleniach, samokształceniu i dofinansowywaniu dokształcania,
- kontynuowanie i rozwijanie partnerskiej współpracy między instytucjami, organizacjami pozarządowymi, społecznością lokalną itp.
- rozwój współpracy o charakterze ponadlokalnym, poszukiwanie skutecznych, innowacyjnych rozwiązań.